

КРІЗЬ СТОЛІТТЯ

Ч

ЕРЕЗ чотири роки будемо відзначати двохсотріччя з дня смерті нашого славного земляка, народного мудреця Григорія Савича Сковороди.

Цікаво, як же вшановували його світлу пам'ять у соту річницю? Прочитав недавно щомісячний часопис «Киевская старина» за грудень 1894 року, і хочу переповісти повідомлення з цього приводу.

Все своє життя філософ, поет, учитель мандрував білим світом, щоб не потрапити в тенета мирських клопотів. Останню свою зупинку він зробив у мальовничому селі Пан-Іванівка (з 1923 року—Сковородинівка Золочівського району на Харківщині) в маєтку свого доброго знайомого А. І. Ковалевського. Ось тут 29 жовтня (9 листопада за новим стилем) 1794 року перестало битися серце Сковороди. Згідно зі своїм заповітом небіжчик був похований серед природи: поблизу дуба-велетня, де не раз сидів у роздумах чи складав свої вірші, а відставу і довколишніх чудових краєвидів повівав вітерець. І все тут так було схоже на рідні Чорнухи.

...Рівно через сто років після смерті, 29 жовтня, коли пролітала остання павутина бабного літа, а золотаве листя патріарха-дуба тихо шелестіло, до Пан-Іванівки почали сходиться люди не лише місцеві, а й із довколишніх сіл, щоб віддати шану народному любовомудру. В церкві відбулася заупокійна літургія, яку відслужува-

Григорій Савич Сковорода

ли аж два священники. Вслід за літургією відбувся хресний хід від церкви до могили мислителя й влаштована панахида. Усе дійство супроводжувалось хором півчих школярів.

Крім того, товариство до століття з дня смерті Г. С. Сковороди підготувало і видало його твори. Ювілейне видання супроводжувалося біографією народного мудреця, написану його учнем і другом Михайлом Ковалинським.

Як бачимо, сто років тому ім'я славного сина українського народу було широко шановане не лише прогресивною інтелігенцією, а й простим трудовим людом.

До двохсотріччя з дня народження Григорія Сковороди в колишній Пан-Іванівці встановлено чудовий пам'ятник цій неординарній, талановитій людині. Тоді ж було відкрито скульптуру філософа-гуманіста і в Лохвиці. А напередодні 250-річчя з дня народження Григорія Савича Сковороди у рідних йому Чорнухах відновили батьківську садибу, звідки він вирушив у білий світ і навіки прославив наш край мудрими творами. Є чудовий пам'ятник Сковороді і в столиці України — Києві. Не заростає вторована народом стежка до музеїв, садиб-заповідників у Сковородинівці і Чорнухах. Люди йдуть і йдуть сюди, щоб віддати шану народному мудрецеві, хоч крихітку зачепнути його любові і милосердя.

От якби все це наочно втілюлося у віншувальних заходах у зв'язку з наступним двохсотріччям з дня смерті Григорія Савича Сковороди.

Іван НАЛИВАЙКО.
Журналіст-краєзнавець.